

[Bomholt.]

ligheder. For en ordens skyld skal jeg gøre opmærksom på et par enkelte kendsgerninger, som muligvis kan interessere.

Det var en radioudsendelse, der satte fart i begivenhederne omkring problemet: støtte til videnskaben. Udsendelsen hed: „Alma mater græder.“ Den fandt sted den 10. januar 1951 og indeholdt en kritik af studenternes kår og af vilkårene for dansk forskning. Jeg må erkende mit medansvar for denne udsendelse, der unægtelig satte lidenskaberne i bevægelse. Den efterfølgende søndag, den 14. januar, foreslog dagbladet „Politiken“, at staten skulle udbyde et præmieobligationslån på 25 mill. kr. at anvende til støtte for videnskaben og studenterne. Tanken anbefalede af rektorerne ved universiteterne og de højere læreanstalter. Således var både radio og presse spændt for.

Den 19. januar kom der en ny radioudsendelse, og her gav Københavns universitets rektor, professor H. M. Hansen, tilsagn om, at han ville gå i spidsen for et demonstrationstog til Christiansborg. Toget til Christiansborg fandt sted den 2. februar. Rektor H. M. Hansen var ordfører for toget, og der var især een passage i hans tale, som jeg hæftede mig ved, nemlig rektors stærkt understregede ønske om, at der blev tilvejebragt et forskningsfond i lighed med det allerede bestående fond for de tekniske videnskaber. Statsminister Erik Eriksen svarede på rektors henvendelse, at han ville sætte pris på, at videnskabskommissionen snarest afsluttede sit arbejde og udsendte den ventede betænkning vedrørende et forskningsfond. Rektor gav statsministerens besked videre til de forsamlede studenter.

Det var ikke noget uklogt svar, statsministeren gav. Indenfor videnskabskommissionen var der allerede i foråret 1948, altså 3 år i forvejen, blevet nedsat et par underudvalg, det ene med rektor H. M. Hansen til formand, med det formål bl. a. at udarbejde forslag om oprettelse af et forskningsfond. Tanken om dette fond var fremme på et meget tidligt tidspunkt. Det var blandt andre faktisk rektor selv, der via videnskabskommission og minister skulle aflevere det konkrete forslag til rigsdagen, for at der kunne træffes beslutning.

Under disse forhold anså jeg det for det eneste rigtige, at videnskabskommissionen blev sammenkaldt til møde. Jeg anmodede skriftligt formanden, departementschef Paludan-Müller, om at indkalde til møde. Jeg gjorde det som repræsentant for mit parti, og meddelelse herom blev udsendt gennem Ritzsaus Bureau.

Efter en måneds forløb — så længe varede det — mødtes kommissionen den 7. marts 1951. Her blev der givet en redegørelse af formændene for underudvalgene. Rektor H. M. Hansen udtalte, at der nu fra hans udvalg forelå et fuldt udarbejdet udkast til første del af betænkningen omhandlede et forslag til tilvejebringelse af et forskningsfond. Med hensyn til anden del af underudvalgets betænkning, der vedrørte oprettelsen af nye institutter og udvidelse af bestående, manglede endnu noget stof, men rektor mente — jeg vil gerne have tilladelse til et kort citat —, at det ville

„være muligt for underudvalgene at blive helt færdig med arbejdet i løbet af foråret“

— altså foråret 1951.

Vi parlamentarikere måtte forvente, at udvalgene kunne møde med deres forslag om et forskningsfond i løbet af foråret. Men forår, sommer og efterår gik, hele resten af året gik. Jeg kviede mig ved for anden gang at kræve kommissionen indkaldt, da man dog måtte regne med, at videnskabens egne folk måtte være interesseret i en snarlig løsning. Statsministerens klare anmodning måtte virke i samme retning.

Sidst i januar i år fremsatte den højtærede undervisningsminister et forslag om et videnskabsfond, og først derefter indkaldtes kommissionen til møde. Vi fik i kommissionen forelagt et par skitseagtige udkast til betænkning og fik at vide, at de allerede var afleveret til formanden i efteråret 1951. Først nu kom de til behandling. På grund af hastesituationen koncentreredes arbejdet nu om udformningen af den i dette lovforslag omhandlede kgl. anordning. De ærede medlemmer hr. Johs. Christiansen, hr. Himmelstrup og jeg kritiserede den valgte fremgangsmåde. Jeg tror at være i overensstemmelse med sandheden, når jeg siger, at jeg ikke var den, der argumenterede med størst tydelighed. Vi tre parlamentarikere plus det ærede medlem hr. Rasting var nu sat udenfor arbejdet i videnskabskommissionen, og da indstillingen vedrørende en kgl. anordning blev afleveret til ministeriet, måtte vi i en fælleserklæring meddele, at vi ikke kunne være medunderskrivere af indstillingen.

Der blev afgivet en mindretalsindstilling af finansministeriets repræsentant, afdelingschef Valentin Hansen, men til vor store overraskelse fik vi i rigsdagsudvalget at vide, at denne indstilling var trukket tilbage. Det var, såvidt jeg forstår, sket efter forhandling i et ministermøde.

Der er vist ikke noget at sige til, at en minister må kræve, at hans embedsmænd